

Iskolatörténeti múzeum

Tíz évvel ezelőtt, 2003. szeptember utolsó vasárnapján, az aszódi evangélikus iskolák öregdiákjainak hagyományos találkozásán nyílt meg a gimnázium iskolatörténeti múzeuma. A kiállítás anyaga két éves előkészítő munka eredménye. A gyűjtő, rendszerező, feldolgozó tevékenységet Drexler Győző Edgár muzeológus, az aszódi evangélikus gimnázium 1947-ben érettségizett öregdiákja végezte. Muzeológusként szakmai hozzáértése, az evangélikus gimnáziumhoz és Aszód városához való példamutató kötődése, ragaszkodása segítette életre az állandó kiállítást. Dr. Roncz Béla igazgató úr és Koncz István igazgatóhelyettes úr támogató odafigyelésével, szervezésével, a tárgyi feltételek megteremtésével alakult a kis terem múzeummá. Az anyaga különböző intézmények, mint pl. az Evangélikus Levéltár, ill. Múzeum, a Petőfi Irodalmi Múzeum, a környező felekezetek, s nem utolsósorban magánszemélyek, öregdiákok, vagy hozzátartozók adományából gyűlt össze.

Az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium iskolatörténeti múzeuma nagyon fiatal, s valójában inkább gyűjtemény, de funkcióját tekintve törekszik a gyűjtés, a bemutatás, s a kutatás egységét megtartani.

A tárlat látogatói elsősorban az aszódi evangélikus középiskolák írásos és tárgyi emlékeivel ismerkedhetnek meg. A tárlókból tájékozódhatnak a gimnázium és a leánynevelő épületeiről, diákjairól, a mindennapjaikról, hogyan, s milyen tankönyvekből tanultak, mivel töltötték szabadidejüket, pl. sportolási lehetőségek, a színjátszó kör vagy a népszerű Petőfi Önképző kör programjairól. Külön tárló mutatja be a 296-os számú Petőfi Cserkészcsapat életét, melynek nagyon sok gimnáziumi tanár és diák volt a tagja, s feledhetetlen élményeket szereztek közösséggé kovácsolódva, különösen a nyári táborokban, ill. az 1933-ban megtartott jamboreen, azaz világtalálkozón Gödöllőn. Egy másik tárló az iskola kiváló tanárait, pl. a polihisztor Stibrányi Gyulát, a Majálisok rendezőjét, Jancsik Mihályt, vagy a kiváló Czirbusz Endre tanár urat mutatja be. A végzett diákok közül a híressé, professzorokká, művésszé váltak nevei, oklevelük, kitüntetésük található meg (pl. Tuschák Róbert akadémikus, professor emeritus, Dr. Király Béla egyetemi tanár, Dr. Burger Kálmán akadémikus, Pauló Lajos rendező, Huszárik Zoltán filmrendező, Török Gusztáv hegedűművész). Két tárló állít emléket a szintén evangélikus Leánynevelő Intézetnek, amelyben fényképek, kézimunkák, mézeskalácsok tanúskodnak a tudományos és a háztartással kapcsolatos ismeretek elsajátításáról. Az öregdiák találkozáson ők is mindig jelen vannak, és összetartják a szépkorú diákokat. S elérkezünk 1948-hoz, a fordulat évéhez, amikor államosítják az iskolákat, jön a Rákosi korszak, a cserkész nyakkendő főlvtja az úttörők piros nyakkendője és mindenben követjük a nagy Szovjetuniót, így az iskolarendszerben is. Ennek az „átváltásnak” a folyamatát is őrzi egy tárló.

A kiállítás helyt ad leghíresebb diákjának: Petőfi Sándor Aszódhoz kapcsolódó emlékeinek, versesköteteinek, a vele kapcsolatos dokumentációknak. Olvashatjuk a *Galgapartihoz* című versét, fotókat, kéziratokat, róla szóló kiadványokat, a város és a gimnázium későbbi Petőfi-kultuszához kapcsolódó anyagokat. Az ajtó mellett közvetlenül található a Keken emléksarok. Keken Andrásnak, a Deák téri templom igazgatólelkészének néhány személyes tárgya, dolgozóasztala, könyvei sorakoznak itt. Az gimnázium egykori öregdiákja nemcsak mint lelkész, hanem mint pedagógus, újságíró vált közzismertté. A 2. világháború alatt hadiárva ház alapításában és a zsidó emberek menekítésében, rejtegetésében vett részt. Ellenezte az egyházi iskolák államosítását, majd az 50-es évek megpróbáltatásain túljutva haláláig szolgált a Deák téri templomban. Azóta sem feledjük sokszor idézett mondatát: "Szeretemben hordozzuk el egymást." Ennek a kis teremnek legbecesebb gyűjteménye azok a bibliák, énekeskönyvek, imakönyvek, amelyek azt bizonyítják, hogy Aszódon békésen éltek egymás mellett a XVIII. századtól a magyar, a tót/szlovák és németajkúak, a római katolikus, az evangélikus és a zsidó hitű lakosok.

Volt tanáraink sírjainak ápolása az aszódi temetőben (2008)

Mi a célja ennek a múzeumnak? Tovább gyarapítani az iskolákkal kapcsolatos emlékeket, feldolgozni, kiállítani, azaz megismertetni a diákjainkkal az iskola, s az oktatás múltját. Fontos a tudományos munka, amely a meglévő anyag feldolgozását jelenti. Fontos a levéltárakban, múzeumokban való kutatás és az eredmények megjelentetése, pl. az iskola történetét, amelyet a gimnázium igazgatói¹ írtak meg. Mindezeket még Drexler Győző muzeológus kezdte el, és folytatjuk a munkáját egy-egy téma részletesebb feldolgozásával, illetve a monográfia² ismereteinek árnyalásával az évkönyvek és visszaemlékezések alapján. A XXI. században azonban nem állhatunk meg itt, hanem frissítjük a gyűjteményt és modernizáljuk annak feldolgozását, nyilvántartását. Ennek érdekében alkalmazzuk a számítógép sokoldalú és népszerű lehetőségeit. Digitalizáljuk a logisztikai bázisunkat, 2012-ben létrehoztuk a múzeum honlapját³. Ugyan gyerekcipőben jár, de egyre több anyagot tudunk föltenni rá, pl. a meglévő érettségi tablókat, az iskola történetével foglalkozó írásokat, visszaemlékezéseket, fotókat. Nem titkolt célunk, hogy a gimnázium és a lánynevelő öregdiákjainak

¹ Dr. Roncz Béla (szerk.)2004: Fejezetek az Aszódi Evangélikus Gimnázium történetéből. Bp.

² Asztalos István (2003): Az aszódi evangélikus középiskola története, 1728-1948. Aszód

³ www.ega-muzeum.hu

teremtsünk lehetőséget a nagyobb összetartásra, egymás megismerésére, jobb kapcsolattartásra. Az aktív diákjainknak pedig segítünk az érettségire való felkészülésben, az iskolai történelmi pályázat díjazott műveinek közzétételében. Ezt a rengeteg munkát néhány lelkes diák segítségével végezzük, erre épül a helytörténeti szakkör éves terve.

Debrődiné Dobóczy Mária